

DICTIONARUL ETIMOLOGIC

AL

LIMBII ROMÎNE

ELEMENTELE LATINE

DE

I.-A. CANDREA-Hecht OV. DENSUSIANU

PUBLICAT DE LIBRĂRIA SOCEC & COMP.
CU OCASIUNEA ÎMPLINIRII A 50 DE ANI DELA ÎNFIINTAREA CASEI

26/12/82
20/11/91

❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ BUCUREŞTI 1907 ❖ ❖ ❖ ❖ ❖ ❖

ATELIERELE GRAFICE SOCEC & COMP., SOCIETATE ANONIMĂ

FASC. II

CERE — FIN

A B R E V I A T I U N I

MAI DES ÎNTREBUINȚATE¹⁾

abr. = abruzzes	storico della Svizzera italiana	Costinescu (Dicționarul romano-francesu, 1870).
ac. = acusativ	bot. = botanică	croat
adj. = adjective	bresc. = brescian	cremasc
adv. = adverb	BSF. = Buletinul Societății filologice	cremon. = cremones
alb. = albanes	bucov. = bucovinean	Dalametra (Dicționarul macedo-român, București, 1906).
alb. g. = albanes gheghic	bulg. = bulgăresc	dalm. = dalmat
alb. t. = albanes tosc	cal. = calabres	dat. = dativ
An.Car. = Anonymus Caransebesiensis, publ. de Gr. Crețu în „Tinerimea română“, n. s. I, 320—380	camp. = (sard) campidanès	dem. = demonstrativ
andal. = andalus	canav. = canaves	der. = derivate
ap. = apud	cat. = catalan	dial. = dialectal
apul. = apulic	CGL. = Corpus glossariorum latinorum	dim. = diminutiv
ar. = aromân	CIL. = Corpus inscriptiōnum latinarum	dr. = daco-român
arag. = aragonès	clas. = clasic	elv. = elvețian (francesa din Elveția)
Arch. gl. = Archivio glottologico italiano	Cod. Dim. = Codex Dictionis (publ. in Weigand, Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache, I, IV, V, VI).	emil. = emilian
Arch. lat. Lex. = Archiv für lateinische Lexikographie	Cod. Vor. = Codicele voronețian	Encicl. = Encyclopedie română.
aret. = aretin	col. = colectiv	eng. = engadin
art. = articol	Col. Bujor. = Colecțiune de legiuiriile României, publ. de I. M. Bujoreanu, București, 1885.	etim. = etimologie
astig. = astigian	com. = comasc	fem. = feminin
astur. = asturic	conj. = conjuncție	fărș. = fărșeriot
augm. = augmentativ	Conv. lit. = Convorbiri literare	ferr. = ferrares
băn. = bănățean	Coresi, Ev. inv. = Coresi, Evanghelie cu învățătură, 1581	fig. = figurat
Barcianu (Dicționar român-germân, 1900).	cors. = corsican	fr. = frances
bearn. = bearses		friul. = friulan
berg. = bergamasc		gal. = (sard) galures
biz. = bizantin		galiț. = galițian
Bobb (Dicționar rumânesc, lateinesc și unghresc, 1822).		gasc. = gascon
bol. = bolones		Gaster (Chrestomatie română, 1891).
Boll. Svizz. = Bollettino		Gaz. Tr. = Gazeta Transilvaniei
		gen. = genoves
		gen.-dat. = genitiv-dativ
		genit. = genitiv
		gr(ec). = grecesc

¹⁾ Lista completă se va publica la sfîrșitul lucrării.

Ind. F.=Indogermanische	Mém. Soc. ling.=Mémoires de la Société de	port. = portughes
Forschungen	linguistique	prep. = prepoziție
indic. = indicativul	messin. = messines	pres. = presențul
inf. = infinitivul	Mihăileanu(Dicționarul	pron. = pronume
interj. = interjecție	cedo-român, București,	proprietate = propriu
interrog. = interrogativ	1901)	prov. = provensal
ir. = istro-român	mil. = milanes	Ps. Sch.=Psaltirea sche-
istr. = istrian (dial. din Rovigno, Pirano, etc.)	mir. = mirandoles	iană
it. = italian	mirand. = mirandes	Rassegna St. etn.=Rassegna
Jb., vezi WgJb.	mod. = modenes	degli studii etnografici, dialettali e topomastici (extr. din
lat. = latin	mold. = moldovenesc	„Archeografo Triestino“, Triest 1906)
Letop.=Letopisețele Moldaviei și Valahiei, ed. a 2 ^a , București, 1872-4	monf. = monferrines	reat. = reatin
Levy (Provenzalisches Supplement-Wörterbuch)	mor. = morav	regg. = reggian (din Emilia)
Lex. Bud. = Lexiconul Valahico-latino-hungaro-germanicum, Budae, 1825	munt. = muntean	regg. (cal.)=reggian (din Calabria)
Lex. Mard. = Lexiconul slavo-romînesc, publ. de Gr. Crețu	n. = neutră	rev. = relativ
lim. = limusin	nap. = napolitan	Rev. cr.-lit.=Revista critică-literară, Iași
lion. = liones	ngr(ec). = neo-grecesc	Rev. ist. arh. = Revista pentru istorie, arheologie și filologie
Lit. Cbl.= Literarisches Centralblatt	nom. = nominativ	Rev. l. rom.= Revue des langues romanes
loc. adv. = locuțiune adverbială	norm. = normand	rom. = romanic
loc. conj. = locuțiune conjunctivă	nprov. = nou provensal (după Mistral, Lou tre sor doul felibrige)	Rom. = Romania
log. =(sard) logudores	num. = numeral	Rom. F. = Romanische
lomb. = lombard	olt. = oltenesc	Forschungen
lor. = loren	pad. = padovan	romagn. = romagnol
m. = masculin	parm. = parmigian	rtr. = retoroman
Mag. ist. = Magasin istoric pentru Dacia	part. = participiu	rus. = rusesc
mant. = mantovan	pav. = paves	rut. = rutean
march. = marchigian	per. = perugin	s. = sub
Mărg.=Mărgăritare, București, 1691	pers. = persoana ; personal	Săghinescu (Vocabularul romînesc)
megl. = meglenit	Petri (Vocabularul romînesc - nemțesc, Sibiu, 1861).	sass. =(sard) sassares
	pf. = perfectul	sav. = savoiard
	piac. = piacentin	sb. = substantiv
	pic. = picard	sbslv. = subsilvan (retoroman)
	piem. = piemontes	sen. = senes
	pist. = pistoies	Sez. = Sezătoarea, publ.
	pl. = plural	de A. Gorovei
	pol. = polones	
	Polizu (Vocabularul româno-german, Brașov, 1857)	
	pop. = popular	

sic. = sicilian	Thes. gl. = Thesaurus	Varlam, Caz. = Varlam,
sîrb. = sîrbesc	glossarum emendata-	Carte romînească de
slav. = slavic	rum.	învățătură, 1643
slov. = slovean	tic. = ticines	vb = verb.
sp. = spaniol	Tiktin (Rumänisch-deu-	vegl. = vegliot
Stamati, Wb. = Deutsch-	tsches Wörterbuch)	ven. = venețian
rumänisches Wörter-	tir. = tiroles	vic. = vicentin
buch de Th. Stamati,	tosc. = toscan	viit. = viitorul
Iași, 1852	trans. = transilvănean	vr. = vechi romînesc
subj. = subjonctivul	trev. = trevisan	vsl. = vechi slav.
suf. = sufix	trient. = trientin	Wg Jb. = Weigand, Jah-
sprs. = suprasilvan (re-	triest. = triestin	resbericht des Instituts
toroman)	ung. = unguresc	für rumänische Spra-
Szinnyei (Magyar Tájszó-	unipers. = unipersonal	che.
tár, Budapest, 1893-	urm. = următor	Z. öst. Gymn. = Zeit-
1901)	v. = vezi; v (neurmat de	schrift für österrei-
tarent. = tarentin	punct) = vechi : vfr.,	chische Gymnasien
teram. = teraman	vit. = vechi frances,	Z. rom. Ph. = Zeitschrift
terg. = tergestin	vechi italian	für romanische Philo-
Thes = Thesaurus lin-	val. = valon	logie
guæ latinæ.	vald. = valdens	zool. = zoologie

~ pus după ar., ir. sau megl. arată identitatea cu forma daco-română precedentă.

† însemnează vechi românesc.

* indică o formă neatestată.

< arată derivarea din forma următoare.

> " " " " " precedentă.

|| desparte de daco-română formele ir. megl. și ar.

[Candrea] [Densusianu] indică o etimologie a unuia din autori nepublicată încă.

A APĂRUT:

GRAIUL NOSTRU

Texte din toate părțile locuite de Români
publicate de

I.-A. CANDREA Ov. DENSUSIANU TH. SPERANTIA

Fasc. I, II (pag. 1—320)

Județele: Mehedinți, Gorj, Vîlcea, Dolj, Romanați, Argeș, Muscel,
Dimbovița, Olt, Teleorman, Vlașca, Prahova, Ilfov, Ialomița, Buzău, Brăila,
Rîmnicu-Sărat, Putna, Covurlui.

Prețul volumului întreg 4 lei.

Dorind să sărbătorim împlinirea a cincizeci de ani dela înființarea Librăriei și Casei noastre de editură, presentăm și dedicăm această lucrare publicului nostru și în special călătorilor și scriitorilor care ne-au dat prețiosul lor concurs în această jumătate de veac.

Am crențut că opera cea mai pozitivă care să înconunune activitatea noastră de atâtia ani și să dea o mărturie de dragoște pe care am arătat-o pentru progresul științelor și literelor române este acest „Dicționar”. Autorii lui vin să arate, după cele mai nouă și mai înainte cercetări, bogăția de cunoscute pe care am măștenit-o din nobila și frumoasa limbă a acelora care adăără un fost cuceritorii lumii.

S O C E C & Comp.
Societate anonimă